

75. הודעת איבלהר על הקמת הגיטו בלודז' – 10 בדצמבר 1939

סודי בהחלט

הקמת הגיטו בעיר לודז'

בלודז' רבתי יושבים לפ"ד [לפי רעתי] כיום כ־320 אלף יהודים. פינויים המיידים אינו אפשרי. בדיקות בעניין של הרשויות הנוגעות בדבר העלו, כי אפשרי ריכוז כלל היהודים בגיטו סגור אחד. את בעיית היהודים בעיר לודז' חייבים לפתור לפי שעה בדרך זו:

1. היהודים הגרים צפונה מקו הרחובות ליסטופאדה... ירוכוזו בגיטו סגור. רק השטח סביב פרייהייטספלאץ, הדרוש לשם הקמת מרכז כוח גרמני, יפונה מיהודים, ואילו החלק האחר, הצפוני של העיר, המאוכלס כמעט אך ורק על-ידי יהודים, יכלל בגיטו.

2. יהודים כשרים לעבודה, המתגוררים בחלק אחר של העיר, יש לרכז בפלוגות עבודה בגושים של קסרקטינים תחת שמירה.

עבודות הכנה והביצוע של תכנית זו ייעשו על-ידי מטה פעולה שיורכב מנציגים של המוסדות או הרשויות הבאים:

1. NSDAP [מפלגת הפועלים הגרמנית הנאציונל-סוציאליסטית].
 2. הלשכה בלודז' של הממונה על מחוז קאליש.
 3. ההנהלה של עיריית לודז' (המחלקת לדירור, בנייה, בריאות, תזונה וכו').
 4. משטרת הסדר (Ordnungspolizei).
 5. משטרת הביטחון (Sicherheitspolizei).
 6. יחידת גולגולת המת (Totenkopfverband) [של הס"ס].
 7. לשכת התעשייה והמסחר.
 8. הלשכה של משרד האוצר.
- אני משמש כיו"ר של מטה פעולה זה ...

תפקידו הראשון של מטה הפעולה הוא, לקבוע את גבולות הגיטו ובירור השאלות הנובעות מכך, כמו העתקת רחובות המעבר, חשמליות וכו'. בנוסף יש לקבוע מיד כמה גרמנים ופולנים מתגוררים עדיין בשטח הגיטו המוקם וחייבים לפנותם. יחד עם זאת, בכדי לבצע פינוי ללא חיכוכים, יש לפני הקמת הגיטו לסמן ולהבטיח את הדירות החדשות בשביל חוג אנשים זה. הסידור חייב להתנהל באשר לגרמנים על ידי המפלגה והנהלת העירייה, ובנוגע לפולנים על-ידי הנהלת העירייה בלבד ...

לאחר השלמת עבודות ההכנה, ולאחר שיוקצו כוחות שמירה מספיקים, יוקם הגיטו בבת אחת בתאריך שייקבע על ידי. זאת אומרת, שבשעה מסוימת יוצבו יחידות השמירה לאורך קווי התיחום של הגיטו, והרחובות ייסגרו על-ידי מחסומים וסידורי חסימה אחרים. בעת ובעונה אחת יתחילו בסגירת חזיתות הבתים על-ידי הקמת חומות חסימה או חסימות אחרות בידי כוחות עבודה יהודיים שיש לקחתם מהגיטו. בגיטו עצמו יוקם מיד מינהל יהודי עצמי, המורכב מזקן היהודים (Judenältester) ומוועד קהילה מורחב יותר. על מועצת זקנים זו של הגיטו יש למלא את התפקידים הבאים:

1. מחלקת תזונה ...
2. מחלקת בריאות ...
3. מחלקת כספים ...
4. מחלקת ביטחון ...
5. מחלקת שיכון ...
6. מחלקה למרשם תושבים ...

מצרכי המזון וההסקה הדרושים לאוכלוסיית הגיטו יסופקו עלי ידי משרד התזונה של העיר לודז' למקומות מסוימים בגיטו, שיש עוד לקבוע, ויימסרו לבאכוח המינהל העצמי היהודי לשם חלוקה. יש לקבוע עיקרון שלפיו יהא מותר לשלם בעד מצרכי מזון ודלק רק בסחורות חליפין, כמו טכסטילים וכו'. בדרך זו אין ספק שנצליח להוציא מידי היהודים ללא שיוך, את כל הרכוש שהוסתר על ידיהם...

בעת ובעונה אחת— או תיכף לאחר הקמת הגיטו— יש להכניס לגיטו את כל היהודים שאינם כשרים לעבודה, הנמצאים מחוץ לתחומי הגיטו (משטרת הביטחון, משטרת הסדר והעירייה). הדירות שיתפנו בעקבות יציאת היהודים מחלקים אחרים של העיר יש להבטיח בפני חדירה בלתי חוקית. יש לנקוט באמצעים החריפים ביותר נגד היהודים, אשר בזמן הגירוש מדירותיהם מבצעים חבלות בודון...

מובן מאליו, כי הקמת הגיטו אינה אלא שלב ביניים. אני משאיר לעצמי את ההכרעה, באלו תאריכים ואמצעים יטוהר הגיטו ואתו העיר לודז' מהיהודים. על כל פנים המטרה הסופית (Endziel) חייבת להיות ביעור מוחלט של מכת דבר זו.

עה"ח איבלהר Uebelhör

Eksterminacja, pp.77–81

העיר לודז', שבה ישב הקיבוץ העירוני היהודי השני בגודלו בפולין, נכללה בשטחים המסופחים לרייך. לפי פנקס הקהילות פולין, א, לודז' והגליל, ירושלים, תשל"ו, עמ' 24, היה המספר המשוער של היהודים בדצמבר 1939— 219,866.